
Слави Димитров / Slavi Dimitrov

ГЕОГРАФСКИ АСПЕКТИ НА
РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ИСПАНСКИЯ ЕЗИК
В СВЕТА

*Geographical aspects of the spread of Spanish language
in the world*

Spanish or Castilian is the Ibero-Romance language is a Romance language spoken by the largest number of people – a total of about 511 million people (2009). It is the fourth most spoken language in the world after Chinese, English and Hindi languages, for 453 million people it is native. The majority of Hispanic groups living in Latin America.

Keywords: Spanish language, language dialects, rekonkista, colonies

Испания е държава, разположена в Югозападна Европа, която заема голяма част от Иберийския (Пиренейския полуостров). В състава ѝ се включват Балеарските острови в Средиземно море, Канарските острови в Атлантическия океан, градовете Сеута и Мелиля в Северна Африка, както и много необитавани островчета от средиземноморската страна на Гибралтарския проток. Едновременно е средиземноморска и атлантическа страна. На североизток граничи с Франция и Андора, а на запад – с Португалия. На юг Гибралтарският проток (Херкулесови стълбове), широк 13,5 км, я отделя от африканския континент¹.

Въпреки своята територия 505,9 хил. кв. км, испанците разпростират и досега своята култура, език и политическо влияние сред далеч по-големи държави като Мексико например. Морското господство на Испания в миналото е сериозен повод за гордост у сегашните ѝ жители. Това е основният повод за написване на настоящата статия.

Първите народи, които обитават полуострова, са иберийците и келтите, като първите населяват югоизточните райони покрай Средиземно море, а вторите – атлантическия бряг на север и северозапад. В централните части, където има интензивни контакти между тях, се образува специфична група, наречена келтибери. Освен това баски племена населяват западните Пиренеи. Между 500 и 300 г. пр. н.е., финикийците и древните гърци основават свои колонии по средиземноморското крайбрежие на полуострова. По-късно карта-

генците завладяват цяла Южна Испания. По време на Пуническите войни (264 пр. Хр.–146 пр. Хр.) Картаген е победен от римляните, които ги изместват.

Между 711–718 г. почти целият Иберийски полуостров е превзет от бербери-мюсюлмани, известни също като маври. Само някои отделни планински области в северната част на полуострова, като Астурия, Навара и няколко графства в Пиренеите успяват да запазят своята независимост.

Терминът „реконкиста“ (reconquista, отвоюване) обозначава седемвековният период на отвоюване на полуострова от християнските кралства. Смята се, че Реконкистата започва с успешната битка при Ковадонга през 722 г., когато кралят на Астурия Рамиро побеждава мюсюлманите. През 1492 г. реконкистата приключва окончателно с отвоюването на Гранада от маврите.

Заети в борбата с маврите, испанците отначало изостават от португалците в овладяването на нови земи край Африка. „Едва“ през 1479 г. Канарите са присъединени към короната на обединеното кралство Кастилия и Арагон. Голямото събитие през 1492 г. е завладяването на о. Хиспаньола (Хаити) от Христофор Колумб и началото на отвъдморските колонии. Договорът от Тордесилите развързва ръцете на испанците и през XVI в. те завладяват почти изцяло днешна Централна и Южна Америка. През 1503 г. в Севиля е основана Палатата за управление на отвъдморските територии. През периода 1521–1581 г. Кортес, Писаро и други завоеватели установяват испанската власт в Мексико, Централна Америка, Перу и Венецуела. Това е върхът на колониалната империя, времето на големите галеони, които пренасят американски богатства в Европа и измамно подтикват Испания да спре да се развива, смятайки, че статуквото ще е вечно. Опитите да се погълне Португалия, да се завладеят Нидерландите, не успяват. Известен е трагичният край на „Непобедимата армада“, която трябва да предотврати създаването на британската империя и да превърне Англия в испански протекторат.

Освен нарастващата конкуренция от други държави, идват и ударите „отвътре“. През XVIII в. избухват антиколониални движения на креолите в Парагвай, Мексико и Перу, на индианците и метисите във Венецуела. Последният успех може би е настаняването в Гвинея (Фернандо По) с което обаче не може да се спре освободителното движение в Америка. Ударите, които преживява Испания по времето на Наполеон, водят до рязко отслабване на позициите ѝ в колониите. Походите на Симон Боливар спомагат за основаването на Аржентина (1810 г.), Чили (1817 г.), Венецуела (1819 г.), на Перу, Колумбия, Мексико и Еквадор (1822 г.). В края на XIX в. краткотрайната война със САЩ отнема от Испания Куба, Пуерто Рико и Филипините (1898 г.).

Опитът да се компенсират загубите със завладяването на „свободни“ земи в Африка води до създаването на Испанска Западна Африка. Завладени са земи в Мароко и на юг – Рио де Оро (1884–1886 г.). От 1912 г. започва напускането и на тези завоевания, като процесът се засилва след Втората

световна война. През 1958 г. приключва протекторатът над Мароко, през 1968 г. е дадена независимост на Испанска Гвинея, а през 1975 г. – на Испанска Сахара. Така завършва най-величавата и най-типичната средновековна колониална империя, чрез която испанската култура и език намират широко разпространение, и на която католицизмът дължи най-много за положението си на световна религия и днес².

Испанският се формира в северната част на Иберийския полуостров от простонародния латински език, като се чувства келтско-иберийско, баскско и арабско влияние. По време на Реконкистата този северен диалект е пренесен на юг и все още е малцинствен език в Северно Мароко.

Първият латинско-испански речник (*Gramática de la Lengua Castellana*) е написан в Саламанка, Испания, през 1492 г. от Елио Антонио де Небриха. След XVI в. езикът е въведен от испанските колонизатори в Северна и Южна Америка, Микронезия, Гуам, Маришанските острови, Палау и Филипините. Също така през тази епоха испанският се превръща в главен език на изкуството и политиката в по-голяма част от Европа. През XVIII в. френският заема неговото място.

През XX в. езикът е въведен в Екваториална Гвинея, в Западна Сахара и в някои части на САЩ като Испанския Харлем в Ню Йорк – територии, които не са били част от Испанската Империя³.

Испанският или кастилският език е иберо-романски и е романският език, говорен от най-голям брой хора – общо 511 млн. души (2009 г.). Той е четвъртият най-говорим език в света, след китайски, английски и хинди, като за 453 млн. души той е роден език. През 2050 г. се очаква испанският език да се говори от 10% от населението в света. По-голямата част от испаноговорещите групи живеят в Латинска Америка (табл. № 1)⁴.

Произхождащ от Испания, откъдето по-късно е пренесен от испанските изследователи и колонизатори в западното полукълбо и други части на света през последните пет столетия, испанският е един от петте най-говорими езика в света и един от шестте официални езика на ООН. Той е един от най-важните световни езици (заедно с английския и френския), който се говори на всички континенти: най-вече в Северна и Южна Америка, Европа и някои части на Африка и Азия. Голямото му значение се дължи и на международното разпространение и признатост на испаноезичната литература, филмова индустрия, телевизионна индустрия и музикална индустрия в глобализирания пазар⁵.

Испанците наричат езика си *español* (испански), когато го съпоставят с други езици (напр. с френски или английски), но го наричат *castellano* (кастилски), когато го сравняват с други местни езици в Испания (напр. галисийски, баски и каталонски). По същия начин конституцията на Испания от 1978 г. използва термина *castellano*, за да определи официалния език на цялата държава, противопоставяйки го на *las demás lenguas españolas* (останалите испански

езици). Член III гласи следното: Кастилският е официалният испански език на държавата. Останалите испански езици също ще бъдат официални в съответните автономни общини...⁶

В някои части на Испания обаче, главно където се говори галисийски, баски и каталонски, изборът на името може по някакъв начин да покаже чувството на принадлежност на говорещия, и дори неговите политически възгледи. Хора от двуезичните области може да сметат за обидно да се нарече езикът *español*, тъй като това е името, избрано от генерал Франко (по времето на неговата диктатура местните езици са били забранени), и защото то включва в себе си значението, че баски, каталонски и галисийски не са езици на Испания. От друга страна обаче, някои националистически настроени граждани (и испански и местни националисти) ще предпочетат *español*, или за да покажат убеждението си за единството на Испанската държава, или за да обозначат схващането за откъснатостта между тяхната област и останалата част от държавата.

В някои от останалите части на испаноезичния свят езикът е известен като „испански“, а в други – като „кастилски“. „Кастилски“ е името на испанския език в Аржентина, Боливия, Чили, Еквадор, Парагвай, Перу, Уругвай и Венецуела.

Испанският (кастилският) е най-близък с останалите испански езици (произлезли от латински) и диалекти (произлезли от самия испански), които се говорят в границите на днешна Испания. Повечето са взаимно разбираеми помежду си без много затруднения. Това са арагонски (*aragonés*), леонски (*llionés*), астурийски (*asturianu*), галисийски (*galego*), португалски (*português*), естремадурски (*estremeño*), каталонски (*català*), окситански (*aranès*) и др.⁷, (обр. 1).

Обр. 1. Официални езици и езикови диалекти в Испания

С признаването на автономните общности тези, които имат утвърдена историческа, културна и езикова самоличност – се заемат да разширят изучаването на регионалния език. По този начин Баския, Галисия, Каталония и Валенсия са подтикнати да разработят езикови програми.

Анкета, проведена в Баския през 1990 г., показва, че $\frac{1}{4}$ от двумилионното население говори свободно баски език, 17,5% го владее средно, а останалото население, т. е. 58% въобще не знае езика. Следователно баското правителство трябва да изработи система за изучаване на регионалния език според три модела: в някои класове кастилският е използван за обучение, но учениците имат часове и по баски език; в други кастилският и баският са равнопоставени и накрая, в трети случай, баският е език на обучението, а кастилският е втори език.

Това не пречи на баските националисти да издигат искания за Велика Еускади, която ще бъде формирана от трите испански баски провинции: Южна Еускади (Навара и три баски кантона, разположени във Франция) и Северна Еускади (Долна Навара, Сен-Жан-Пие-дьо-Порт, Лабурд, Устариц, Сул и Молеон) – според формулата $4 + 3 = 1$. Баският национализъм съществува и в Навара, но там силата му е по-малка. Сериозни проблеми създават членовете на „Баския и свобода”, които често организират кървави атентати.

Проблеми от езиков характер съществуват и в Галисия. Законът за лингвистичната нормализация (юли 1983 г.) прави галисийския задължителен за всички ученици на всички равнища, но предвижда изключения за изпитите в полза на учениците, които остават да живеят за по-малко от две години в Галисия. Реалността е съвсем различна. 95% от населението разбира галисийски, а 80% го владее и говоримо. Проблемът е да се мине от устното към писменото му владее, но само 15% от децата ще могат да получат училищно образование на галисийски още от самото начало. В случая с Галисия трябва да се държи сметка и да друг феномен: интересът, което образованото малцинство придава на галисийския, контрастира с липсата на симпатия сред народа към този език; чрез кодификация на граматиката и речниковия фонд се правят опити да се върне достойнството на един език, който прогресивно губи своята народна подкрепа.

Каталонският е в съвсем различна ситуация. Този език никога не е преставал да се говори, пише и използва от всички слоеве на населението, включително и от социалните и културните елити. Над 90% от 6-те милиона жители на Каталония го разбират, 64% го говорят, 60% го четат, 32% го владеят и писмено.

Областта на Валенсия има проблеми със своята идентичност. През XIV в. регионът е завладян и колонизиран от каталонците, но населението на Валенсия винаги е настоявало, че притежава самобитна идентичност. Валенсия отказва да бъде преименувана в Нова Каталония, подобно на съществуващата Нова

Кастилия, създадена в резултат от битките за Реконкистата; кралство Валенсия се превръща в третата съставка на короната на Арагон, заедно със самия Арагон и принципата на Каталония. В провинциите, които днес формират валенсианската общност, се говори валенсиански, но той не е нещо по-различно от каталонския, с изключение на няколко нюанса в речниковия състав и произношението. От езикова гледна точка Каталония, Балеарските острови и Валенсия формират една цялост. Валенсианците отказват да отидат по-далеч и да се слоят в едно политическо единство, което да групира всички територии, където се говори каталонски⁸.

Докато международните конгреси на испанския език в аржентинския град Росарио – ноември 2004 г., и в Картахена де Индиас, Колумбия, март, 2007 г., утвърждават международното значение на националния език, а страна като Бразилия подчертава световното му присъствие с решението той да се преподава във всички бразилски средни училища, Испания прикривайки се зад националистическите езикови концепции, сякаш остава единствената държава в ЕС, чиято културна политика през последните години е насочена към подкопаването на езиковата ѝ общност⁹.

Стандартните форми на двата основни езика, които се говорят на полуострова – испански и португалски, са общо взето взаимно разбираеми, въпреки че испанската морфология се разбира много по-лесно от един португалец, отколкото обратното. Същото важи и за каталонския, който е по-близък с окситански, отколкото с испански или португалски.

Граматиката и по-голямата част от лексиката на испанския и португалския са сходни, а и двата езика имат обща история на влияние от арабския, когато голяма част от полуострова е била под ислямска власт. Испанският не е взаимно разбираем с френски или румънски, или, обратно на широко разпространеното вярване, с италиански¹⁰.

Испанският е един от официалните езици на ООН и ЕС. Мнозинството от испаноговорещите се намира в западното полукълбо и Испания.

Испанският е официален и най-важен език в 22 държави: Аржентина, Боливия (заедно с кечуа и аймара), Чили, Колумбия, Коста Рика, Куба, Доминиканската република, Еквадор (заедно с кечуа), Ел Салвадор, Екваториална Гвинея (заедно с френски), Гватемала, Хондурас, Мексико, Никарагуа, Панама, Парагвай (заедно с гуарани), Перу (заедно с кечуа и аймара), Пуерто Рико (заедно с английски), Испания, Уругвай, Венесуела и Западна Сахара (заедно с арабски) (обр. 2).

С над 108 млн. жители, говорещи испанския като първи и втори език, Мексико се слави с най-голямата популация от испаноговорещи в света. Следващите четири най-големи популации живеят в Испания (46,9 млн.) Колумбия (45,6 млн.), Аржентина (40,5 млн.) и САЩ (35 млн.).

В САЩ испанският се говори от 3/4 от 48 милионното испанско население там. Той е също така учен и говорен от една малка, макар и слабо растяща

част от неиспанското население, заради нарастващата му употреба в бизнеса, търговията, вътрешната и външната политика. Испанският е един от официалните езици в щата Ню Мексико и в неприсъединената територия на Пуерто Рико. В щата Тексас испанския де факто е официален език, заедно с английския. В щатите Невада и Аризона испанският е втория най-говорим език след английския. Милиони американци в Калифорния, Флорида и Ню Йорк също говорят испански език.

В Белиз испанският няма официално признание. Въпреки това той е роден език на 50% от населението и се говори като втори език от още 20%. Може да се твърди, че той е най-важният и най-говорим език от народа, но английският си остава единственият официален език.

В Северна Америка и Карибите испанският се говори от части от населението на Аруба, Канада, Холандските Антили, Тринидад и Тобаго, и Американските Вирджински острови¹¹.

Обр. 2. Разпространение на испанския език в света

В Бразилия испанският език добива голямо значение като втори език сред учениците и опитните професионалисти. През последните години, тъй като Бразилия разчита все по-малко на търговията със САЩ и Европа и засилва търговските си отношения с испаноговорещите си съседи (особено след създаването на Меркосур през 1991 г.), голямо значение се придава на двуезичието и доброто владение на испанския език в страната (същото се отнася за доброто владение на португалския в съседните държави). На 6 август 2005 г. президентът Лула да Силва одобри закон приет от Националният конгрес на Бразилия, който прави задължително изучаването на испански в държавните и частните училища на страната. Популярността на езика се дължи и на близката му родствена връзка с португалския, а и испанският е преобладаващият и официалният език в почти всяка държава, граничеща с Бразилия (Аржентина, Боливия, Венецуела,

Колумбия, Парагвай, Перу, Уругвай). Стандартен испански и ладино също се говорят като родни езици от някои бразилци с испанско потекло, работници имигранти от съседните испаноговорещи страни, които са запазили тези езици и ги използват в домовете си. В бразилските гранични щати, които имат пълномощие над образователната си система, испанският се учи от години. В много други гранични градове и села (особено по уругвайско-бразилската граница) се говори един смесен език, известен като портуньоол. Смята се, че в близките 10 години 50 млн. бразилци ще говорят перфектно испански, а след 20 г. броят им ще достигне 100 млн. души. Сега в Бразилия има 6 института Сервантес, предстои откриването на още 3¹².

В другите европейски страни, освен Испания, езикът се говори от някои от техните испаноговорещи имигрантски общности, на първо място в Андора (където се говори от 70 % от населението), Нидерландия, Италия, Франция, Германия и Великобритания. През последните години там се наблюдава покачване на популярността на испанския. Значителна част от населението на Гибралтар (98 %) също говори испански, но въпреки това, английският си остава единственият официален език. Там съществува и езикът янито – смесица между английски и испански. Според Евробарометър (24/02/2006 г.) 15 % от населението на ЕС говори испански като майчин или чужд език. Това го поставя на 4-то място след английския (51 %), немския (32 %) и френския (26 %) език.

В Близкия изток и Северна Африка съществуват малки испаноговорещи общности в Израел (говорещи и стандартен испански, и ладино), в Северно Мароко (стандартен испански и ладино), в Турция (ладино), и в испанските анклави Сеута и Мелиля, които са част от Испания. В Мароко има 5 филиала на Институт Сервантес, а между 5 и 7 млн. мароканци използват испанския език. Най-големите испаноговорещи колонии са в Казабланка, Фес, Рабат, Танжер, Тетуан, Агадир, Лараче и Алусемас¹³.

В Азия разпространението на испанския език отдавна е в упадък. Той престана да бъде официален език на Филипините през 1987 г. и сега се говори от по-малко от 0,01% от населението, въпреки че има съживяване на интереса към езика сред образованата младеж. Единственият съществуващ испано-азиатски креолски език чабакано е говорен от още 0,4% от филипинското население. Повечето други филипински езици съдържат голямо количество испански заемки¹⁴.

Сред страните и териториите в Океания испанският е седмият най-говорим език в Австралия, където от доста време живеят аржентински, чилийски и испански имигранти, а колумбийската и мексиканската общност нарастват най-вече в Сидни. Езикът също така се говори от около трите хиляди обитатели на Великденския остров (Чили). Сред народите от островите Гуам, Палау, Северни Мариански острови, Маршалови острови и Микронезия в миналото е имало испаноговорящи, но испанският отдавна е забравен и сега

единствената останала следа от него е влиянието, което е оказал върху местните езици¹⁵.

Испаноезичната общност по света няма организации подобни на Британската общност на нациите, франкофоните (говорещи френски) или лузофоните (говорещи португалски език). Такава роля до голяма степен осъществява Институт Сервантес.

Институт Сервантес е обществена институция, създадена през 1991 г. в Испания с цел да подпомага обучението по испански език и разпространението на испанската и испаноамериканската култура. Седалищата на института се намират в Мадрид и в Алкала де Енарес (родното място на писателя Мигел де Сервантес), а централните му са разположени на пет континента. Такъв институт има и в София. На 19 юни всяка година всичките 73 центъра на Института Сервантес по света (които са разположени в общо 42 държави на 5 континента) отбелязват Деня на испанския език¹⁶.

Организираното преподаване на испански език в България датира от втората половина на миналия век. През 1981 г. се откри лекторат във Факултета за класически и нови филологии в Софийския университет. По-късно испански се преподава в университетите във Велико Търново, Русе и Пловдив, в Стопанската академия в Свищов и др. Великотърновският университет има подписани договори за сътрудничество с университетите в Гранада, Палма де Майорка, Сантяго де Компостела, Сарагоса и Тенерифе. Испански език се изучава и в повечето езикови училища в България.

Испанският език и в бъдеще ще играе важна роля както в езиково и културно отношение, така и по отношение на икономическите връзки между Испания и нейните бивши колонии.

Табл. 1. Брой на испаноговорещите по света (2009 г.)

Страна	Население, млн. д.	Испаноговорещи като процент от населението	Общ брой испаноговорещи, млн. д.	Страна	Население, млн. д.	Испаноговорещи като процент от населението	Общ брой испаноговорещи, млн. д.
Мексико	108,4	98,5%	106,8	Полша	38,5	0,8%	0,3
Испания	46,9	98,8%	46,4	Австрия	8,0	3,3%	0,3
Колумбия	45,6	99,2%	45,2	Кот д'Ивоар	20,1	1,2%	0,2
Аржентина	40,5	99,4%	40,3	Алжир	33,8	0,7%	0,2
САЩ	315,0	15,8%	35,0	Израел	7,1	2,5%	0,2
Венецуела	28,9	98,8%	28,6	Швейцария	7,6	1,7%	0,1
Перу	29,5	86,6%	25,5	Япония	127,3	0,1%	0,1
Чили	17,1	99,3%	17,0	България	7,2	1,8%	0,1
Еквадор	14,2	98,1%	14,0	Белиз	0,3	42,7%	0,1
Гватемала	14,0	86,4%	12,1	Нидерландски острови	0,2	56,1%	0,1
Куба	11,2	99,4%	11,1	Ирландия	4,2	3,0%	0,1
Доминиканска република	10,1	99,6%	10,1	Сенегал	12,9	0,8%	0,1
Боливия	10,4	87,9%	9,2	Гърция	10,7	0,8%	0,1
Хондурас	7,9	99,0%	7,8	Финландия	5,2	1,6%	0,1
Мароко	29,7	21,9%	6,5	Унгария	9,9	0,9%	0,1
Ел Салвадор	6,2	99,7%	6,2	Аруба	0,1	75,3%	0,1
Франция	64,1	9,6%	6,2	Хърватска	4,5	1,6%	0,1
Никарагуа	5,7	97,0%	5,6	Андора	0,08	68,7%	0,06
Коста Рика	4,5	99,2%	4,4	Словакия	5,5	0,8%	0,04
Парагвай	6,3	69,5%	4,4	Норвегия	4,6	0,8%	0,04
Пуерто Рико	4,0	98,8%	3,9	Русия	140,7	0,01%	0,04
Великобритания	60,9	6,4%	3,9	Нова Зеландия	4,2	0,5%	0,02
Уругвай	3,4	98,9	3,3	Гуам	0,2	12,3%	0,002
Панама	3,5	93,1%	3,1	Вирджински острови	0,1	15,5%	0,002
Филипини	96,1	3,1%	3,0	Китай	1 345,7	0,001%	0,002
Германия	82,4	3,2%	2,7	Литва	3,5	0,4%	0,002
Италия	58,1	3,5%	2,1	Гибралтар	0,01	49,5%	0,005
Екваториална Гвинея	1,2	90,5%	1,0	Кипър	0,8	1,4%	0,001
Канада	33,2	3,0%	1,0	Турция	71,9	0,01%	0,001
Португалия	10,7	6,9%	0,7	Ямайка	2,8	0,3%	0,001
Нидерландия	16,6	4,1%	0,7	Люксембург	0,5	1,5%	0,001
Белгия	10,4	5,8%	0,6	Малта	0,4	1,6%	0,001
Румъния	22,2	2,4%	0,5	Тринидад и Тобаго	1,1	0,4%	0,001
Швеция	9,0	6,0%	0,5	Западна Сахара	0,5	-	-
Австралия	21,0	2,3%	0,5				
Общо брой испаноговорещи в света				511,1			

Източник: INE

БЕЛЕЖКИ

- ¹ **Перес, Х.** История на Испания. София, Кама, 2005.
- ² **Дойков, В., А. Дерменджиев.** Европа. Икономическа география, Ковачев, 2008.
- ³ **Rafael, C.** (coord.): Historia de la lengua castellana. – Barcelona: Ariel Lingüística, 2005.
- ⁴ <http://www.hispanismo.cervantes.es>
- ⁵ **Rafael, C.** Op. cit.
- ⁶ <http://www.rae.es>
- ⁷ **Lewis, M.,** (ed.), Ethnologue: Languages of the World, Sixteenth edition. Dallas, 2009.
- ⁸ **Перес, Х.** Цит. съч.
- ⁹ **Кортасар, Ф., Х. Весга.** Кратка история на Испания. София, Рива, 2009.
- ¹⁰ **Otero, J.** *Spanish Language and Culture*, 5th International Congress on Spanish Language. – Rosario, Argentina, 2004.
- ¹¹ **Lewis, M.** Op. cit.
- ¹² **Rosa, F.** Spanish in Mercosur. 6th International Congress on Spanish Language. – Cartagena de Indias, Colombia, 2007.
- ¹³ **Rafael C.** Op. cit.
- ¹⁴ **Otero, J.** Op. cit.
- ¹⁵ **Lewis, M.** Op. cit.
- ¹⁶ <http://www.hispanismo.cervantes.es>